

Hin føroyska bíbliumsetingin

II. »Umseting« eftir umsetingum.

I fyrru grein míni kallaði eg Hitt Nýggja Testamenti eftir Victor Danielsen eitt óskoytið dilettantarbeiði. Í hesum orðum er einki sagt um evni Victor Danielsen til at smíða føroyskt mál — tey sýnir hann ofta, at hann hevur. Men sagt er, at ein og hvør »umseting«, sum ikki er eftir grundmálinum má vera eitt dilettantarbeiði. Vit eiga ikki meira enn eitt Hitt Nýggja Testamenti, og tað er hitt grikska. Ein umseting er altíð meira ella minni við síðuna av, og tí kunna tær treytirnar, sum V. D. hevur lagt á seg, yvirhøvur ikki vínnast. Eingin umseting er til, sum hevur eydnast til fullnar, og allar eru meir ella minni fríar. Nú hevur verið hildið fram, at ein professari í teologi skal hava út-talað, at nú á dögum erskrifin so væl umsett, at tað mátti verið møgult at umseta beint eftir einum av teimum. Tað hevði nú verið frálíkt at fingið navn á hesum professara. Hann kann ikki hava hugsað nóg mikið um. Sjálvand ikkann ein og hvør siga, at er tað møgult á føroyskum máli at kopiera til fullnar eina góða umseting, so kann hitt føroyska vera líka so beint sum hon. Men tað veit jú ein og hvør, at tað er ikki møgult. Og hvaðna verri verður so, tá ið maður fer at leggja 10 umsetingar á ymskum málum og úr ymskum tíðum og eftir ymskum handritum til grundar og so sjálvur at velja út, hvat ið sær best dáraruttan fyrst og fremst at kanna eftir, hvat hitt Nýggja Testamenti sjálvt hevur skrivað. Týðir tú eftir grundmálinum, so kann tað vera ein góð hjálp í mangar mátar at siggja, hvat ið aðrar umsetingar hava skrivað. Soleiðis kanst tú finna betri orð á tínum egna máli og ofta í einum orði í grundmálinum bera eygu við eitt innihald, sum tú ikki hevði ansað eftir. — tí tað er ofta so, at vit eiga ikki í okkara málum orð, sum siga beint hitt sama sum hitt grikska, tað hevur ikki sama lit, sama valör, o gofta hava hinar nýggjastu umsetingar funnið eitt nýtt innihald í einum orði, av tí at tær hava funnið eitt samanhag, sum lýsir tað, t. d. d. mis kappleikur, mysteriekl, handverkamál ella handilsmál, og alt hetta, sum krevur, at umsetarin hevur stóran kunneleika um lív og sið tá á dögum í ymskum mentunarókjum, hevur hesa seinastu öld fært meir og meir við sær, at vit nú vita innihaldið í mongum orðum, sum teir fyrr á dögum bara sögdu um, at vit kendu tey bara úr hinum Nýggja Testamenti og vistu ikki, hvat ið tey skuldu merkja. Tí er tað ógvuliga hættisligt at umseta eftir umsetingum, sum eru alda gamlar, til d. mis Luther-sar. Verri er sjálvandi at fylgja sínum egna skynsemi, sum V. D. við hvørt ger.

Uppgávan er torfór. Tú skuldi helst haft alt við, eisini tey smáorð, sum

hava nakað at týða, men málið skal eisini vera so, at ein og hvør leikmaður nú á dögum kann fata tað, og í so máta er tað satt, at »skeri eg teg her, so missi eg teg har«. Og ofta noyðast vit at týða nakað frítt, skal fólk duga at lesa tað. Öll eru á einum máli um at broyta tekstina, tá ið til d. mis Paulus ápostul setur á við eina eykaseting og tekur málið undir við eina røð av eykasetingum og so gloymir hövuðssetningina, ella tá ið Jóhannes evangelistur sum útlendskur maður hevur ræðuligar málvillar og t. d. skrivar hvørfall í staðin fyri hvønnfall ella hvørjumfall — í so máta roynir tó Victor Danielsen at líkjast honum (Jóhan. 19, 3 og 14). Í öllum hesum hevur V. D. fylgt hinum nýggjastu umsetingum, broytt nógva smáorð, brotið tær longu setningum av, sett punktum og sett á av nýggjum og í staðin fyri at skriva og, og, og ... ella men ... men ... hevur hann frítt skrivað: »tá ið ... so.« Antin vit vilja rósa ella lasta soverðið, er tað hvørki at takka ella lasta V. D. fyri. Alt hetta, sum ger málið nógva lættari at lesa fyrir við sær, at ofta öll orðini í setningini verða öðrvísi enn t. d. hjá Ják. Dahl, sum legði eina mest í at skriva tað, sum skrivað er, er jú ikki ein nýggj umseting, men bara avskrift eftir teimum nýggju umsetingum, og er jú ikki annað enn ein og hvør eldri skúladrongur kann gera, um hann vil. Tú kanst døma um henda nýggja stílin á ymskan hátt, men bara vita, at har er ikki skrivað so í hinum Nýggja Testamenti, og tú kanst also aldri brúka eina soverðna umseting, tá ið tú vilt vita, hvat har beinan vegin er skrivað. Summistadni er tað ivaleyst beint, aðrastaðni ikki. Alt hetta er ein móti, sum er komin fram í samanhangi við einum móti í hini teologisku áskoðing. Nú á dögum leggja teir ikki í at hugsa um samanhagandi bókur, men meira í at siggja hvørja sögu sum eina heild fyr seg, sum er formað í prædikuarbeiðinum fyri at fáa einhvønn trúartanka fram. Í næsta ættarlið fara teir kanska uppáftur at hugsa um, at hvørt skrift er ein samanhagandi bók, har hvørt lit-ið orð hevur sína týðning, sum tað er skrivað.

Öllum, sum duga hasi fornu Miðalhavsmálini, er eyðsett, at tað ber ikki til at »umseta« eftir umsetingum, men eg veit, at tey, sum ikki duga tey, ikki fata hetta. So hugsið um tað, sum tit kenna væl. Tú fært aldri hylling á eina tekst, dugir tú ikki væl tað mál, sum hon er skrivað á. Har er altíð nakað, hitt mest intima, sum ikki kann verða umsett. Ein svenski, sum vitjaði meg hevði nústani lisið: »Røster fra Nordatlanten« og hevði fingið hug at týða sumt úr bókini á svenskum máli, so at landar hansara kundu vita nakað um føroyskan skaldskap. Maðurin dugdi ikki eitt orð føroyskt. Eg bað

hann sjálvandi geva uppat. Vit kunna öll vita, at hetta hevði aldri komið at líkjast føroyskum skaldskapi í brún og brá.

Verri er, tað ið talað er um orðafelli, og tey eru nógva í grikskum máli. Vit hava tey ikki og noyðast at týða tey frítt, og at umseta tey eftir umsetingum ber ikki til. Vit kenna hetta á okkara máli. Ein føroysk kona í Keypmannahavn fekk danskan gest, beint sum hon var um at fara út, og gesturin rýmdi alt fyr eitt. Tá ið hon fór, segði henda konan við hana: »Nu gik De saa daarligt!« Gesturin fataði einki. Hevði hon dugað føroyskt: »Nú fóru tygum so illa«, hevði gingið betur. Skal eg umseta hetta, má tað eita: »Nu fik De desværre hverken vaadt eller tørt«, men vil eg so uppáftur umseta hetta til okkurt annað mál og eg dugi ikki hitt føroyska, kann úrslitið verða vánaligt. Soverðin orðafella hava vit í hópatali, og grikkar hövdu nógva.

Grikkar brúktu ofta fá orð til at siga nakað, sum vit noyðast at hava fleiri orð til at siga. Í ápostlasöguni, t. d. stendur kap. 19, 32 soleiðis á grikskum máli: »Men onnur rópaðu nú annað.« Tað kunna vit ikki siga. Vit siga: »Nú var ósemja ella klandur« ella longur: »Nú rópaðu summi eitt, summi annað.« Soleiðis hevur Jákup Dahl, og V. D. hevur tað sama, bara hevur hann broytt »rópaðu« til »róptu«. — nakað skal jú vera broytt.

Í næstu grein skal eg eitt lítið sindur lýsa við ymskum dómum, hvussu tekstin hjá V. D. hóskar saman við hini beini tekstini í Nýggja Testamenti.

Gudmund Bruun.

Hevur Dagblaðið fortalað seg

»Dimmalætting« er ómetaliga illa við, tí nú er tað komið fram í »Dagblaðnum« við reinum orðum ella nær um tað, at samgongan millum fólkaflokk og sambandsflokk er komin av tí, at hesir báðir flokkar altíð hava vart og framvegis verja tær privatu stórmannaintressurnar mótevís javnaðarflokkinum, sum teir konservativu flokkarnir berjast imóti. Hetta roynir nú »Dimmalætting« at gera til ósatt; men tað man fara at vera greitt og eyðsæð fyri öllum hugsandi íbúgv-arum í okkara litla samfelagi, at sam-

bandsfl. og fólkafll. einans hava eitt mál í felag, og tað er verja yvirklassans interessur.

Dömini í so máta tróta ikki. Vit siggja t. d., at öll havnagerð er steðg-að, studningur til akvegir minkaður niður í nærum einki, »Smiril« lagdur og einki skip í staðin fyri. Eingin studningur til uppdyrkan og allur ann-ar studningur annaðhvørt burturfallin ella minkaður niður í nærum einki.

»Dagblaðið« er so opinskárað at tað fortelir sannleikan um alt hetta ella nærum alt, ið hvussu so er, er tað lætt at lesa ímillum reglurnar, at kær-leikin millum sambandsfl. og fólkafll. botnar í felagskærleika til yvirklassan.

Vit kunna t. d. siggja, hvussu væl samdir hesir báðir flokkar eru í at forða fátaðum unglingum at koma í studentaskúlan; tí sum nú er stalt kunnu fáteikir unglingar á bygd ikki ganga í studentaskúlan, tí kostur og innivist fæst ikki í Havn uttan fyri dýrar pengar. Harfyri hava yvirklassa-börnini frammihjártættin til henda skúlan og harvið einkarrættin til öll hægri embættir. Á henda hátt er og verður yvirklassin vardur. Hvat hövdu teir t. d. sagt, um sosialistabörn skuldi kunnað komið í teir høgu sessirnar í Føroyum? Eg hoyrði t. d., at ein kapitalistaumboðsmaður segði hesi orð: »Hvat vilt tú siga, tá ið pöbilin kemur at ráða í Føroyum?« Hesin maður ansaði ikki eftir, at proletarurin Dan-björg stóð so nær, at eg skilti tað, ið sagt varð.

Jú, sanniliga skulu allir proletarar gera sær greitt, at yvirklassin fylkir seg. Hond í hond ganga teir nú bæði her á landi og allastaðni, allir teir, sum verja yvirklassan. »Dimmal« roynir at dylja hetta og spælir dupltsæl — ella kanska hon stendur einsamöll, meðan »Dagblaðið« er einasta blað, sum umboðar bæði fólkaflokkinn og tann partin av sambandsflokkinum, sum samarbeiðir við fólkafll.

v Já, liva vit, so frætta vit, hvat end-in verður av samgonguni millum hesar báðar afturhaldsflokkar; men eitt er givið, og tað er tað, at annaðhvørt má sambandsflokkurin klovná, ella má »Dimmal« viðganga, at sambands-flokkurin fylgir »Dagblaðnum«, og »Dimma« stendur so púra einsamöll.

Hvørja stöðu fer »Dimmal« tá at taka? — At tæna tveimum harrum fer illa at bera til. Tað má »Dimmal« gera sær greitt.

J. H. Danbjörg.

TRYGGINGARSAMBANDIÐ FØROYAR

Føroya Kriggstrygging .. telf. 372
Føroya Brunatrygging .. telf. 372

Føroya Sjóvátrygging ... telf. 372
Føroya Vanlukutrygging telf. 221

Vit tryggja:

**Bátar - skip - vøru - hús - innbúgv - ferðagóðs
bilar o. a.**

Føroyingar eiga at tryggja
í landsins egnu trygging -